

Inatsisartut suleriaasianni § 33 naapertorlugu matumuuna Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut imaattoq saqqummiuppaa:

Tupat puuini tamani 1. juni 2015-imiit mianersoqqussutinik assitalersuisoqartalernissaa suliareqqullugu Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aaliangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Kristian Jeremiassen, Siumut)

Tungavilersuut:

Nunatsinni tupatortartut amerlavallaqaat taamaammat maannakkut malunnaatilimmik iliuuseqartariaqarpugut. Nunatsinni tupa ima atungaatingivoq allaat meeqqat atuarfiini atuartut ilaat pujortartarput. Suliffeqarfippassuit silataanni – namminersortut pisortallu pigisaanni – ullut tamaasa sulisut pujortaattut aamma takussaasarput. Akunnerimmata qassit sulilluni atugassaagaluit ullut tamaviisa pujortarneq pissutaalluni annaasarpagut. Pujortartarnerlu annikillisarneqassappat isumaqarpunga tupat puuini tamani 1. Juni 2015-imiit mianersoqqussutinik assitalersuisoqartalertariaqartoq.

Tupa peqqutaalluni inoqateqarpugut toqukkut qimangutiaarpallaartunik, isumaqarpungalu tupat puuini tamani mianersoqqussutinik assitalersuisoqarpat pujortartartut ikilisinneqar sinnaasut, tupa tassaassanngimmat nuannaartunartuusoq. Qaqugukkulluunniit takuneqarsinnaasariaqarpoq tupa ulorianarluinnartuusoq nappaateqalernermillu pilersitsisartoq.

Qanga nalinginnaaneruvoq angerlarsimaffinni pujortartarneq, qujanartumik ukiuni makkunani angerlarsimaffiit silataanni pujortartartut takussaallualernikuupput, tassa imaappoq tupamut isiginnittaaserput allanngorsimavoq, aammalu qujanartumik imerniartarfinni, katersortarfinni allanilu pujortarneq inerteqqutaalersimavoq, tupap peqqissutsimut ulorianartuunera pissutigalugu aammalu pitsaasumik avatangiiseqarnissaq qulakkeerusunneqarsimammat. Isumaqarpunga taamatut iliuuseqarsimaneq pitsaasusooq ileqqussatullu isigiinnalersimagipput, naak aallaqqaammut naammangittaallioqartaraluartoq.

Tupa pissutaalluni inuup pisatai aserorterneqalersarput pujortartartullu pujortalernerminni tamatigut takusinnaasariaqarpaa pujortartarnerup kinguneranik timertik qanoq aserortertiginerlugu, tupammi puuini tamani assitalersuisoqartalernip inuup ataatsip inuunera annaakkutsigu siuariarneq annertoorujussusaaq, taamaattumik maannakkut iliuuseqarnissaq kingusinaannginni tsinni piviusunngortittariaqarparput.

Inatsisartuni taamatut siunnersuuteqarlunga aaliangiiffigisassatut siunnersuummik saqqummiussivunga nunatta inuisa peqqinnarnerusumik inooriaaseqarnissaanut alloriartitsisussamik.

Siunnersuutip aningaasatigut allaffissornikkullu pisortanut kinguneqaatissai

Tupat puuini mianersoqqussutinik assitalersuisoqartalernissaanik suliaqarneq Namminersorlutik Oqartussanut allaffissornikkut aningaasartuutaanissaa naatsorsuutigineqarpoq. Aningaasartuutilli taakku annikitsuaraannaassapput Peqqissutsimullu Naalackersuisoqarfimmi aningaasaliissutissatut sinaakkutissat iluanni isumagineqarsinnaassallutik. Tupa avatangiisinillu tupatorfiunngitsunik isumannaarineq, kiisalu tupanik nioqqutissat nalunaaqutserneqartarneri pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 10, 14. november 2004-meersoq-mi § 10, imm. 2-mi Naalackersuisut mianersoqqussutit imaannik ilusilersorneqarnerannillu erseqqinnerusunik aalajangersaasinnaanerat allaqqavoq. Maleruagassat pisariaqartut pilersinneqarnissaannut inatsisitigut toqqammavissaqartoqareemat, maleruagassat atuuttut nutarterneqaannartussaapput. Suliassarli taanna pisariunngilaq, nunarsuummi sinnerani piffinni amerlaqisuni mianersoqqussutinut assitaliussanik qissimingaarneqarsinnaasunik peqareerpoq. Tamatumalu saniatigut aamma WHO-p tupanik nioqqutissianik nakkutilliineq pillugu sinaakkutissatut isumaqatigiissusiaa 21. Maj 2003-meersoqⁱ ilanngunneqarsinnaavoq. Tassanilu ilaatigut tupat puuini mianersoqqussutit, tupap puuata 50 %-ianit annertunerusariaqartut, minnerpaamilli qaavata 30 %-ianik annertussuseqassasut aalajangersarneqarpoq.

Siunnersuutip namminersorlutik inuussutissarsiortunut allaffissornikkut aningaasatigullu kinguneqaatissai

Tupat puuisa qaavisigut assitaliinissaq tupaliorfinnut tupat puuinik nutaanik suliaqarnissaat pissutigalugu ataasiartumik aningaasartuuteqarfiunissaa ilimagineqarpoq. Aningaasartuutilli taakku nunarsuarmi piffinni allani assersuutigalugu puatsigut kræfteqartunik assinik atoqqiiginnartussaanerat pissutigalugu annikitsuinnaassapput. Taamattaarlu siunnersuutip aatsaat juni 2015-mi atuutilersinneqassasoq siunnersuutigaara, taamaalillunilu tupat puui assitaqanngitsut pigineqareersut nungullugit atorneqarnissaannut piffissaqartoqassammat.

Siunnersuutip innuttaasunut allaffissornikkut aningaasatigullu kinguneqaatissai

Inuit ikinnerusut pujortartalernissaat siunnersuutip siunertaraa. Ullumikkut tupanik nioqqutissiat akisoreeqimmata tupatornerup annikillineqarneratigut, inuit aningaasanik allanut atugassaminnik peqarnerulernissaat kiisalu soorlu ineqarnermut akissaqarnerulernissaat kingunerissavaa.

Taamattaarlu meeqqat angajoqqaamik (namminerlu) pujortartarnerisa kingunerisaanik inersimasunngornerminni sapigaqalartarnerat ilisimaneqareerpoq. Pujortartarnerup annikillisinneratigut inuit ikinnerusut, allat pujortartarnerisa kingunerannik, timikkut akornuteqannginnerullutik aamma inuuneqalissapput.

ⁱ <https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=23111>